

Сполучнотканинний обмін у хворих на вібраційну хворобу з супутнім хронічним обструктивним захворюванням легень

В.А.Капустник, О.Л.Архипкіна

Харківський національний медичний університет

Сполучна тканина є складною структурною та багатофункціональною системою, яка об'єднує у єдине ціле різні органи та тканини організму. Від метаболічних процесів, які відбуваються у сполучній тканині, залежать процеси адаптації організму, стабільність його органів та систем.

Метою роботи було дослідження обміну сполучної тканини у хворих на вібраційну хворобу (ВХ) та хронічне обструктивне захворювання легень (ХОЗЛ).

Матеріали та методи. Під спостереженням перебувало 86 хворих чоловічої статі, середній вік яких склав $51 \pm 1,5$ року. Стаж роботи у контакті з локальною вібрацією склав $18,7 \pm 1,3$ роки. До I групи віднесено 39 пацієнтів з ВХ. II клінічну групу склали 47 хворих на ВХ, поєднану з ХОЗЛ I-II стадії. Групу контролю склали 20 здорових чоловіків. Стан сполучнотканинного обміну оцінювали шляхом визначення рівню сумарних глікозаміногліканів (ГАГ), вмісту вільного оксипроліну (ВОП) та пептиднозв'язаного оксипроліну (ПЗОП) за методами П.Н.Шараєва та співав. (1981,1987).

Результати. Дослідження основної речовини сполучної тканини показало значне підвищення рівня ГАГ у обох групах обстежених пацієнтів у порівнянні з контролем: у I групі – в 2,8 рази, у II групі – в 2,9 рази, що свідчить про посилення фібропластичних процесів у обстежених пацієнтів. На наш погляд, метаболічні зміни основної речовини сполучної тканини набули максимальних змін під дією вібраційного чинника, тому рівень ГАГ у обох клінічних групах між собою значно не відрізнявся.

Аналіз рівнів ВОП та ПЗОП вказує на підвищення співвідношення цих білків, особливо при поєднаному перебігу ВХ та ХОЗЛ (I група – 2,16, II група – 3,2, контроль – 1,5) Збільшення показника ПЗОП/ВОП у обох клінічних групах у порівнянні з контролем свідчить про активацію колагенового синтезу та його переважання над розпадом. Дані результати характерні для активного постійного фіброзно-склерозуючого процесу.

Таким чином, накопичення ГАГ та превалювання синтезу колагену у обох груп хворих вказує на активацію обмінних процесів у сполучній тканині обстежених хворих. Вочевидь, тривалий запальний процес у легенях індукує проліферацію фібробластів та таким чином збільшує кількість колагенпродукуючих клітин, що обтяжує перебіг поєднаної патології. Таким чином, хронічне запалення у дихальній системі стимулює процеси підвищеного колагенотворення, викликані дією вібрації, що сприяє прогресуванню фібротичних змін у стінках судин та бронхів.

Висновки. У хворих як на ізольовану ВХ, так у поєднанні з ХОЗЛ, встановлено підвищення синтезу колагену та рівню ГАГ. Виявлені метаболічні зсуви у сполучній тканині обумовлені дією вібрації. Наявність ХОЗЛ у хворих на ВХ призводить до ще більшої дезорганізації сполучної тканини внаслідок хронічного запального процесу у дихальній системі.